

Instrucció 05/2019

Actuacions per evitar el frau de llei en l'accés a l'assistència sanitària amb càrrec al CatSalut i per rescabalar despeses d'assistència sanitària en cas de frau de llei, amb la finalitat de garantir la sostenibilitat del sistema sanitari públic

Àmbit d'aplicació

Servei Català de la Salut (CatSalut)

Centres, serveis i establiments sanitaris del sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya (SISCAT)

Índex

1. Exposició de motius
2. Àmbit d'aplicació
3. Objecte
4. Empadronament en frau de llei
5. Arrelament en frau de llei
6. Procediment
7. Facturació
8. Rescabament de despeses
9. Altres actuacions
10. Entrada en vigor

1. Exposició de motius

El procés d'universalització de l'assistència a la salut a Catalunya es remunta a la promulgació de la Llei 15/1990, de 9 de juliol, d'ordenació sanitària de Catalunya (LOSC). La seva consolidació s'assoleix mitjançant l'aprovació de la Llei 9/2017, de 27 de juny, d'universalització de l'assistència sanitària amb càrrec a fons públics per mitjà del Servei Català de la Salut. De forma recent, l'Estat espanyol també ha avançat en la mateixa direcció a través del Reial decret llei 7/2018, de 27 de juliol, sobre l'accés universal al Sistema Nacional de Salut.

Es tracta d'un progrés qualitatiu de màxima importància per a la comprensió dels drets socials al nostre país i per a l'assoliment de polítiques d'igualtat efectives. De cara a preservar les seves finalitats i a perfeccionar els nostres serveis públics amb la deguda sensibilització cap als condicionants d'equitat derivats de l'actual context social, la gestió de l'accessibilitat al sistema requereix una actitud responsable i proactiva per part de tots els actors implicats i, en especial, dels poders públics encarregats de la seva prestació.

Correspon al Servei Català de la Salut (CatSalut) promoure polítiques per evitar l'erosió del sistema de salut tal com l'ha configurat el Parlament de Catalunya. Això obeeix a un doble criteri d'actuació: en primer lloc, a l'obligació jurídica d'atendre la normativa vigent en les condicions establertes i, en segon lloc, a donar resposta al mandat de protegir en termes efectius aquesta conquesta social col·lectiva. Ambdues línies conflueixen en la necessitat de minimitzar qualsevol gènere d'abusos sota la perspectiva que la seva proliferació posaria en risc la continuïtat del propi model de salut precisament en detriment de les capes més vulnerables de la població.

En aquest sentit, el sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya (SISCAT) en el seu conjunt s'ha de comprometre a facilitar una gestió sostenible destinada a erradicar del sistema aquells tipus de pràctiques que posin en perill la fita de la universalització (des del turisme sanitari al tràfic d'influències o la sistematització de canals de frau amb ànim de lucre). Finalment, la garantia de manteniment del model de salut universal com a eix vertebrador de l'equitat a la societat s'ha de fer compatible amb l'acció solidària internacional impulsada institucionalment, sota paràmetres funcionals objectius, sostenibles i justos a partir de la coordinació amb aquest objecte entre el sistema públic de salut i els òrgans competents en polítiques socials i exteriors de la Generalitat de Catalunya.

La Llei 9/2017, de 27 de juny, d'universalització de l'assistència sanitària amb càrrec a fons públics, com hem vist, constitueix la peça angular a partir de la qual s'ha de bastir aquest objectiu de sostenibilitat, des d'una perspectiva dinàmica capaç d'ajustar-se a realitats i necessitats inevitablement canviants. El seu article 2.2 estableix que l'accés a l'assistència sanitària pública per mitjà del CatSalut de les persones que no tenen la condició d'assegurades o beneficiàries del Sistema Nacional de Salut de l'Estat requereix l'acreditació de la seva residència a Catalunya i que no tenen accés a l'assistència sanitària amb càrrec a fons públics per mitjà d'una entitat diferent al mateix CatSalut.

D'acord amb l'article 11 del Decret 118/2014, de 5 d'agost, sobre la contractació i prestació dels serveis sanitaris amb càrrec al Servei Català de la Salut, que preveu les instruccions del Servei Català de la Salut i que estableix que les entitats proveïdores de serveis sanitaris han de complir les instruccions que el CatSalut dicta en el marc de les seves competències.

D'acord amb la consellera de Salut, i en exercici de les facultats que m'atorguen els articles 16 i 17 de la Llei 15/1990, de 9 de juliol, d'ordenació sanitària de Catalunya, dicto aquesta Instrucció.

2. Àmbit d'aplicació

Servei Català de la Salut.

Centres, serveis i establiments sanitaris del sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya (SISCAT).

3. Objecte

Aquesta Instrucció té per objecte establir actuacions per evitar el frau de llei en l'accés a l'assistència sanitària amb càrrec al CatSalut i per rescabalar despeses d'assistència sanitària en cas de frau de llei.

La seva finalitat és coadjuvar a garantir la sostenibilitat del sistema sanitari públic

En aquest sentit inclou un conjunt d'actuacions per tal de prevenir i, si és el cas, denunciar el frau de llei en l'accés a l'assistència sanitària amb càrrec al CatSalut, així com establir les corresponents actuacions per deixar sense efecte la targeta sanitària individual (TSI) i per rescabalar les despeses de l'assistència prestada.

4. Empadronament en frau de llei

L'empadronament és un acte administratiu acreditatiu de la residència que té caràcter de presumpció *iuris tantum*, és a dir, que admet prova en contrari.

En cas que s'acrediti que l'empadronament s'ha portat a terme exclusivament amb la finalitat d'accedir a l'assistència sanitària amb càrrec al CatSalut, cal considerar que constitueix un supòsit de frau de llei i, per tant, s'ha de denunciar i cal deixar sense efecte la corresponent targeta sanitària individual.

4.1. Es considera un tipus d'empadronament en frau de llei quan es donen acumulativament els requisits següents:

- a) Que la persona hagi viatjat recentment, en els darrers tres mesos, del país d'origen a Catalunya.
- b) Que la persona patís amb anterioritat la malaltia que ha comportat l'atenció.
- c) Que la persona no hagi acreditat ser titular de cap contracte de treball, contracte de subministrament (aigua, gas, electricitat, etc.), contracte de lloguer o qualsevol altra document idoni per acreditar el caràcter de residència habitual, subscrit a l'Estat, amb anterioritat a la data d'empadronament.

En tot cas, s'exclouen els casos de residència per reagrupament familiar.

4.2. En qualsevol cas, cal considerar empadronament en frau de llei el cas d'empadronament que s'ha portat a terme exclusivament amb la finalitat d'accedir a l'assistència sanitària quan hagi sol·licitat visites a l'hospital o tingui programades exploracions o intervencions prèviament a la seva arribada.

En el cas que existeixin indicis que els documents presentats per a l'empadronament siguin falsos, cal fer les corresponents actuacions i presentar la corresponent denúncia a la Fiscalia o als Mossos d'Esquadra.

5. Arrelament en frau de llei

L'article 2.3.b) de la Llei 9/2017, de 27 de juny, d'universalització de l'assistència sanitària amb càrrec a fons públics per mitjà del Servei Català de la Salut, estableix els criteris d'arrelament a l'efecte de l'accés a l'assistència sanitària de persones i col·lectius en risc d'exclusió social.

En el cas que existeixin indicis que els documents presentats per a l'acreditació de l'arrelament siguin falsos, cal fer les corresponents actuacions i presentar la corresponent denúncia a la Fiscalia o als Mossos d'Esquadra.

6. Procediment

Cal tenir en compte que tant l'empadronament com l'arrelament es basen en una presumpció *iuris tantum* de residència, per la qual cosa si s'acredita que l'empadronament o l'arrelament s'ha portat a terme amb la finalitat exclusiva de l'accés a l'assistència sanitària, cal considerar que es tracta d'un supòsit de frau de llei.

Així mateix, la disposició addicional quarta, Rescabament de despeses d'assistència sanitària en cas de frau de llei, de la Llei 9/2017, de 27 de juny, d'universalització de l'assistència sanitària amb càrrec a fons públics per mitjà del Servei Català de la Salut, estableix que les persones que no tinguin la condició d'assegurades o beneficiàries del Sistema Nacional de Salut de l'Estat i que, en virtut d'aquesta Llei, tinguin accés a l'assistència sanitària, amb càrrec a fons públics, per mitjà del Servei Català de la Salut han de rescabalar les despeses de l'assistència sanitària rebuda si s'acredita que llur accés es va fer en frau de llei.

Es fa necessari establir un conjunt d'actuacions per tal de prevenir i, si és el cas, denunciar el frau de llei en l'accés a l'assistència sanitària amb càrrec al CatSalut, així com establir les corresponents actuacions per rescabalar les despeses de l'assistència rebuda.

En aquest sentit, es considera que, una vegada l'òrgan corresponent de l'Administració hagi emès el pertinent acte administratiu, cal deixar sense efecte la TSI corresponent i s'han de reclamar les corresponents despeses de l'assistència sanitària rebuda.

El procediment és el següent:

- En cas de l'existència d'indicis d'una situació que pugui ser constitutiva d'un supòsit de frau de llei, les entitats proveïdores de serveis sanitaris ho han de comunicar a les unitats d'assistència al ciutadà de les regions sanitàries.
- Les unitats d'assistència al ciutadà de les regions sanitàries i els serveis d'inspecció han de portar a terme les corresponents actuacions i, si és el cas, s'ha d'emetre l'informe proposta de suspensió de la TSI. La proposta de suspensió es notifica a la persona interessada i se li dona un termini mínim de 10 dies i màxim de 15 dies per tal que faci les corresponents al·legacions i presenti la documentació acreditativa de la residència.
- En cas que no s'acrediti la residència, s'emet la corresponent resolució de suspensió de l'assistència sanitària, la qual s'ha de notificar a la persona interessada i a l'entitat proveïdora de serveis sanitaris.

7. Facturació

En tots els casos en què es provi que l'accés a l'assistència sanitària ha estat feta en frau de llei, cal facturar a la persona l'import corresponent a l'assistència sanitària.

8. Rescabament de despeses

En el cas que l'assistència sanitària prestada hagi estat facturada prèviament al CatSalut, l'òrgan corresponent del CatSalut ha de portar a terme el rescabament de la despesa.

9. Altres actuacions

En el cas que administrativament resti acreditat el frau de llei que pugui constituir un delicte, el CatSalut o l'entitat proveïdora corresponent que en tingui coneixement han de portar a terme la denúncia davant dels Mossos d'Esquadra.

10. Entrada en vigor

Aquesta Instrucció entra en vigor el 18 de novembre de 2019.

Signada digitalment el 13 de novembre de 2019

Adrià Comella Carnicé
Director